I

Це трапилось на півострові Камчатка. Однієї ночі мешканці оселі, розташованої біля підніжжя вулканічної гори Авачі, прокинулись від сильного поштовху. Дрижав ґрунт, захиталися хати, попадали меблі в кімнатах, задзвенів посуд у шафах.

Люди повибігали з приміщень. Над горою здіймався полум'яний стовп. З-під землі чулося глухе гудіння. Всі зрозуміли, що вулкан прокинувся: починалося виверження.

Серед гурту людей стояв хлопчик Кость. Батько його, мисливець Семен Пургін, напередодні подався на полювання. Матері хлопчик не мав. Вона давно вмерла.

Кость уперше спостерігав виверження. В повітрі чувся сильний задушливий запах сірки Стало ще темніше, і люди відчули, як на їх обличчя посипався вулканічний попіл.

З жерла вулкана летіло велетенське розпечене каміння. Воно злітало високо вгору, а потім з страшною силою надало і запалювало околишні ліси.

Розлягся страшний вибух. Лопнув верх вулканічної гори, і вниз потекла червона, мов розтоплений чавун, горяща лава. Сполохані люди кинулися навтіки. Разом з усіма утікав і Кость. Поруч нього, тримаючи на руках дитину, бігла жінка.

В одному місці довелося переходити річку. Плигаючи з каміння, жінка впала, скрикнула і простяглася на землі. Кость схилився над жінкою. Вона лежала непритомна. Хлопчик загукав. Він прохав допомоги. Але люди вже бігли далеко попереду і не чули його. Вдалині горіли ліси. Над вулканом зловісно пашіло темно-червоне небо.

II

Кость набрав у шапку води і хлюпнув на обличчя жінці. Вона опритомніла і, стогнучи, спробувала встати, але не змогла.

— Я зламала ногу,— сказала вона.

Тим часом вогненний потік лави повільно скочувався і вже досяг половини гори.

Поблизу здіймалися високі скелі. Хлопчик подумав: "Коли нам удасться видертися на одну з цих скель, то, можливо, ми врятуємося". Він міг покинути жінку з дитиною, наздогнати людей, які побігли на горб, куди не дістане лава. Там він, безперечно, врятувався б. Але йому навіть на думку не спало залишити свою супутницю та її маленьку дівчинку. Він сказав жінці, що спробує витягти її на скелю. То була нелегка справа, але це йому вдалося. Вони опинилися на верху високої скелі.

Настав ранок. Проте було темно, бо сонце ховалося за густими хмарами вулканічного попелу. Потік лави зупинився посеред гори і далі не рухався.

З'явилася нова небезпека. Лава розтопила сніг та кригу на горі, і тепер у долину потекли бурхливі потоки брудної води. Все вкривалося водою. Кость бачив, як, рятуючись, бігли різні звірі: олені, лисиці, ведмеді. Поблизу зупинився великий ведмідь. Вода прибувала, і звір, шукаючи сухого місця, видряпався на скелю не далі як за двадцять кроків від них. На щастя, глибока розколина відокремлювала їх від небезпечного сусіди.

Шерсть у ведмедя в багатьох місцях обгоріла. Він люто озирався навкруги і сердито ричав. Через розколину звір не міг перебратися, але коли б він трохи спустився, тоді йому легко було б дістатися до людей.

Вода підступала все вище й вище. Спостерігаючи повідь, Кость боявся, що незабаром вода підійметься вище і заллє їх. Проте коли вона зайшла в розколину, повідь зупинилася на одному рівні.

III

Минуло два дні. Вулкан все ще димів, але виверження припинилося. Спадала вода.

Кость, жінка та її маленька дівчинка Анночка відчували голод, бо не мали що їсти. Ведмідь теж голодував. Він шли ми годинами не зводив очей з людей і все роззявляв пащу та облизувався. Напасти на своїх сусідів він не міг. Заважала вода. Кость, ждучи нападу ведмедя, зібрав каміння, яке знайшов на скелі. Йому допомагала Анночка. Мати її лежала, майже не ворушачись, і тільки тихо стогнала. У неї дуже боліла нога. Анночка часто набирала для матері мутної від вулканічного попелу води.

Третього дня на небі з'явилося сонце. Повідь швидко зменшувалася, і скоро перед ведмедем відкрився шлях до людей. Він зліз із свого каміння, обминув розколину і поліз угору.

Кость вибрав найбільший камінь і кинув його на ведмедя. Камінь влучив звірові прямо в ніс, і він, ревучи, відскочив назад. Через кілька хвилин ведмідь знову поліз. Кость удруге засипав його камінням, і напасникові довелося відступити.

Каміння більше не було, і Кость думав, чим боронитися, коли ведмідь ще нападатиме. Він не мав ніякої зброї, крім маленького ножика і довгого патика, який піднесла до них вода. Кость прив'язав ніж на кінець патика і вирішив оборонятися тим саморобним списом.

Незабаром звір знову поліз до них. Підступивши ближче, хлопчик з усієї сили вдарив його списом. Ведмідь заревів і знову одступив.

Минув ще день. Вода майже зовсім спала, але ведмідь продовжував облогу. Дівчинка захляла з голоду. Знесилювався і хлопчик. Ведмідь наче зрозумів їх становище і знову поліз на скелю. Тепер він не зустрів опору. Кость зовсім не міг боронитися. Ось голова ведмедя показалася над краєм майданчика. Він підняв одну лапу, другу і, натужачись, виліз наверх. Голодний звір завурчав і потягся до Костя. Дівчинка зомліла. Хлопчик заплющив очі.

Раптом гримнув постріл і почувся рев ведмедя. Кость розплющив очі. Лютий звір одвернувся вбік. Ще гримнув постріл, і ведмідь мертвий розтягся на скелі.

Кость побачив, що річкою пливе човен, а в човні, тримаючи в руках рушницю, стоїть його батько.

Вони були врятовані.